

Handläggare: Bo Faith-Ell
Tfn 08-508 03 346

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

8. Svar på remiss angående förslag om ny lag om Skolans ansvar för kränkningar av elever (SOU 2004:50).

Stadsdelen Spånga-Tensta har ombetts inkomma med remissvar till betänkandet om Skolans ansvar för kränkningar av elever (SOU2004:50). Betänkandet innefattar även förslag till ändringar i Lag om förbud mot diskriminering (DFL).

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar att som svar på remissen om ny lag om Skolans ansvar för kränkningar av elever överlämna detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.

Jack Kindberg
Stadsdelsdirektör

Cathrine Önnestam
Chef avd för barn och ungdom

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för barn och ungdom och har behandlats i barn- och ungdomsavdelningens samverkansgrupp den 13 augusti 2004.

Bakgrund.

Varje skola i Spånga-Tensta har idag en handlingsplan mot mobbning och trakasserier som också behandlar det förebyggande arbetet. I planerna finns beskrivet på vilket sätt man vill arbeta för att skapa ett klimat i skolan som inte inbjuder till mobbning och trakasserier. Metoderna för att få stopp på mobbning och kränkningar varierar men har alla det goda syftet att dels få stopp på akuta mobbningsituationer och dels att få mobbaren/na att förstå och upphöra med ett oacceptabelt beteende.

Avsaknaden av en lag mot kränkningar i skolan har inneburit att olika tolkningar, beskrivningar och delvis oklar nomenklatur använts i skolornas handlingsplaner.

Betänkandet.

I sammanfattningen av betänkandet redovisas de redan existerande lagarna mot diskriminering och trakasserier men också den brist som avsaknaden av en motsvarande lag inom skolverksamheten ger upphov till.

Den nya föreslagna lagen, ”Lag om förbud mot kränkningar av elever” beräknas kunna träda i kraft redan den 1 januari 2005. Lagen kommer troligtvis att bli provisorisk i väntan på att den nya skollagen ska färdigställas och att vissa ändringar i Lag om förbud mot diskriminering ska hinna göras.

Det vore bra för skolan om den nya lagen vore klar redan vid ikraftträdandet.

I sammanfattningen framhålls vidare att trakasserier och mobbning är ett stort problem för skolorna inte minst ur elevernas synvinkel och att lagen kommer att belysa just dessa områden. En svårighet kan vara att klart kunna urskilja vad som är diskriminering och i så fall ska bedömas enligt DFL och vad som är kränkning enligt det nya lagförslaget. Praxis kommer så småningom att uppkomma till hjälp i skolornas bedömningar.

Den nya lagen kommer att ha en civilrättslig karaktär och kommer att reglera skadeståndsansvar mot skolans elever genom tvingande bestämmelser.

Här anger den nya lagen det allvar som lagen vill inskräpa och detta kommer att vara till hjälp i skolornas arbete med kränkningar och mobbning. Ansvaret läggs på den som ansvarar för skolverksamheten främst rektorer och ytterst på kommun/stadsdel.

Den nya lagen ska efterlevas parallellt med skollagen. I betänkandet förs fram tanken på att ta in ansvaret och lagtexten i skollagen vilket av flera skäl är att föredra inte minst för att få så mycket som möjligt av skolans lagtexter samlade i en lag.

I betänkandet nämns en särskild typ av diskriminering vilken innebär att en skola eller förskola underlåter att anpassa sina lokaler för elever med

funktionshinder. Anpassningen av skollokaler handhas ofta av tekniska avdelningar och här måste ett regelbundet samarbete säkerställa att alla lokaler alltid har god tillgänglighet samt att erforderliga resurser finns tillgängliga.

Lagen kommer vidare att behandla trakasserier mot elever från skolpersonalens sida. Lagtexten föreslås bli så enkel och kortfattad att det kan bli utrymme för olika tolkningar. Några exemplifierande rader borde kunna vara till stöd för skolledningar som med stöd av lagen på ett mer precist sätt kan peka på lagöverträdelse.

Om personal i tjänsten trakasserar elev ska skadeståndsskyldighet utan vidare föreligga. Lagen stadgar vidare skadeståndsskyldighet mot elever som anmält lagöverträdelse och som utsatts för repressalier. Lagens tydlighet på dessa punkter inskräper allvaret i lagöverträdelserna. Skadeståndets storlek anges inte i lagen utan här kommer nog praxis så småningom att uppkomma.

Tillsyn av den nya lagen föreslås läggas på skolverket samt på flera ombudsmän. Betänkandet lyfter särskilt fram barnombudsmannen (BO) som den ombudsman som anses ha särskild kompetens för ett sådant uppdrag dock efter förstärkning av BO:s resurser. Tillsynsansvaret kan kännas bli splittrat när flera ombudsmän ska dela ansvaret och ärenden kan lätt falla mellan stolarna. Eftersom skolverket har tillsynsansvar för skolan som helhet kan det kännas logiskt att skolverket även får tillsynsansvaret för uppföljningen av den nya lagen. Till detta kan läggas att stadsdelen också har ett uppföljningsansvar.

Eftersom den nya skollagen ännu inte är färdig har regler om vite inte tagits in i den nya lagen. Ombudsmännen har dock i sin tillsyn möjlighet att använda vite i sina ageranden för att nå vissa mål.

Sammanfattning.

Stadsdelen ser med stor tillfredsställelse på att mobbning och trakasserier av elever tas upp i en ny och i vissa fall tvingande lag. Den nya lagen har i sin lagtext infört begrepp och nomenklatur som gör den lätt att förstå och förhoppningsvis lätt att tillämpa. Den nya lagtexten bör föras in i skollagen så att den där finns tillgänglig tillsammans med övriga paragrafer som reglerar skolverksamhet. Tillsynsansvaret anser vi bör ligga hos skolverket men där barnombudsmannen ges det ansvar som garanterar barnens möjligheter att med erforderlig kompetens få den hjälp de behöver.

För att lagen fullt ut ska bli ett tillämpbart verktyg i händerna på framför allt rektorer krävs att fortbildning genomförs om den nya lagtexten och dess tillämpning.

Den nya lagen kommer att bli ett värdefullt tillskott i det viktiga arbetet att stävja och förebygga mobbning och trakasserier i skolan.

SLUT